

Na osnovu člana 15., 16., 17. i 18. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22), Gradonačelnik Grada Konjica donosi

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA GRADA KONJICA ZA PERIOD 2025. – 2027. GODINE

UVOD

U skladu sa Zakonom o budžetima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22) izrađen je Dokument okvirnog budžeta Grada Konjica (DOB) koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za 2025. - 2027. godinu. Dokument okvirnog budžeta za period 2025. - 2027. godina izlaže fiskalnu strategiju i budžetske planove za slijedeće tri godine i ima za cilj da razvije bolju stratešku osnovu za pripremu budžeta, odnosno DOB predstavlja preliminarni okvirni nacrt budžeta za 2025. godinu, te daje predviđanja za 2026. - 2027. godinu.

Izrada Dokumenta okvirnog budžeta za period od tri godine je zakonska obaveza na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini. Trogodišnje planiranje budžeta je obaveza svih korisnika budžetskih sredstava, a što je u skladu sa članom 16. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Program ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine 2024-2026 (u daljem tekstu: PER BiH) je donesen u globalnom kontekstu kojeg dugoročno karakterizira neizbježna zelena i digitalna tranzicija koje ubrzano transformišu društvo kao i nekoliko složenih trenutačnih okolnosti koje se odražavaju na privredu u Bosni i Hercegovini u vidu usporavanja privrednog rasta i potrebom ublažavanja socijalnih pritisaka.

Služba za ekonomsko-finansijske i pravne poslove Grada Konjica predlaže Gradonačelniku:

- usvajanje ovog dokumenta, što predstavlja prvu fazu u budžetskom procesu za posmatrani period;
- odobravanje predložene ukupne gornje granice ukupnog budžeta za narednu godinu i okvirne iznose za naredne dvije godine.

MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

U ovom poglavlju će biti prikazane glavne makroekonomske pretpostavke na kojima se zasnivaju procjene unutar DOB-a. Podaci o trenutnoj ekonomskoj situaciji i trendovima preuzeti su od Direkcije za ekonomsko planiranje BiH – Sektor za ekonomska istraživanja (DEP), Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno – neizravno oporezivanje (OMA), Program ekonomskih reformi za 2024. – 2026. godine (PER BiH 2024-2026), te Revidiranim projekcije prihoda za 2024. godinu i projekcije za period 2025-2027 godine Federalnog ministarstva finansija.

Obzirom da eksterne dinamike predstavljaju veoma važnu strukturnu odrednicu svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini vrijedi istaći da će najnovija dešavanja imati veliku, ako ne i odlučujuću, ulogu za izgled ekonomskog rasta u narednom periodu, što se naročito odnosi na 2024. godinu. Osim eksternih dinamika, jako bitan faktor za ekonomski rast u zemlji tokom programskog perioda 2024.-2026. godine predstavljat će i institucionalni kapacitet zemlje u provedbi strukturalnih reformi kako bi se ojačao doprinos internih dinamika u kreiranju istog. Daljnje usloznjavanje kako eksternih tako i internih dinamika bi imalo veoma negativne posljedice po bosanskohercegovačku ekonomiju i smanjilo njen potencijalni rast.

Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tokom ovog perioda trebala predstavljati domaća tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija. Naime, održivi rast ekonomske aktivnosti u zemlji uz očekivano povećanje industrijske proizvodnje i građevinskih radova praćeni blagim povećanjem broja zaposlenih i prihoda od izvoza (roba i usluga) trebali bi očuvati stabilnost raspoloživog dohotka građana. Ako se pri tome ima u vidu da privatna potrošnja u strukturi BDP-a zauzima veoma važno mjesto, može se očekivati da će ista predstavljati ključni oslonac ekonomskog rasta tokom programskog perioda. S druge strane, imajući u vidu visok nivo javne potrošnje u okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini i napore koji se ulažu kroz proces fiskalne konsolidacije u Bosni i Hercegovini tokom ovog perioda očekuje se postepena stabilizacija javnih finansija kroz smanjenje javnih rashoda i istovremeno povećanje javnih prihoda kako bi se ograničio rast javne potrošnje.

U narednom vremenskom periodu očekuje se da bi mjerama fiskalne politike dio sredstava iz tekuće potrošnje trebao biti kanaliziran u svrhu jačanja investicione potrošnje u Bosni i Hercegovini. Samim tim, uz poboljšanje poslovnog ambijenta, investicije bi za razliku od prethodnih godina mogle imati značajniji rast, a samim tim i veći doprinos u očekivanom rastu BDP-a.

Smatra se da bi napredak u procesu evropskih integracija u kombinaciji sa unapređenjem poslovnog okruženja kroz reformske procese moglo povećati interes kako domaćih tako i stranih investitora za investiciona ulaganja u Bosnu i Hercegovinu. S druge strane, obzirom na strukturu i poziciju ekonomije Bosne i Hercegovine, smatra se da će javne investicije predstavljati nešto važniju polugu za podsticanje ekonomskog rasta u srednjem roku. Projekti u okviru izgradnje putne infrastrukture i energetski projekti (zelena tranzicija), kao i raspoloživost sredstava kod međunarodnih finansijskih institucija bi, uz adekvatnu i pravovremenu implementaciju istih, mogli rezultirati godišnjim povećanjem javnih investicija od preko 7%, za period 2024. do 2026. godine. Tako bi u srednjoročnom vremenskom okviru udio javnih investicija u okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini bio povećan na oko 3,3% BDP-a. Stabilizacija eksternog okruženja uz unaprijeđenje industrijske baze i podizanje konkurentnosti u zemlji predstavljaju preduslov poboljšanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Samo pod uslovom materijalizacije navedenih eksternih pretpostavki u periodu 2024-2026. godine može se očekivati porast vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. U tom slučaju u Bosni i Hercegovini se može očekivati prosječni godišnji rast izvoza od oko 8% pri čemu bi projicirani rast roba i usluga bio prilično ujednačen. Tako bi tokom ovog perioda zahvaljujući ovom izvoznom rastu udio izvoza u BDP-u bio povećan na preko 50% na kraju 2026. godine¹.

¹ Program ekonomskih reformi za 2024-2026. godinu (ERP BiH 2024-2026), januar 2024. godine

Tabela br. 1 - Makroekonomski pokazatelji za period 2022-2027. godine

Indikator	Zvanični podaci		Projekcije			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
<i>Nominalni BDP u mil KM</i>	45.518	49.061	51.363	53.968	56.783	59.719
<i>Nominalni rast u %</i>	13,7	7,8	4,7	5,1	5,2	5,2
<i>Realni BDP u mil KM</i>	41.560	46.323	50.149	52.822	55.576	58.549
<i>Realni rast u %</i>	3,8	1,8	2,2	2,8	3	3,1
<i>Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %</i>	14	6,1	2,2	2	1,9	1,8

* Izvod iz tabele Federalnog ministarstva finansija, Hercegovačko-neretvanski kanton, Revidirane projekcije prihoda za 2023. godinu i projekcije za period 2024-2026, Sarajevo 2023. godine

Projekcije su zasnovane za zadnjim zvaničnim makroekonomskim prognozama koje su preuzete od Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), u martu 2024. godine, te prate pretpostavljena kretanja ključnih parametara sa kojima su u korelaciji.

Ekonomski rast

Ekonomski oporavak Bosne i Hercegovine nakon globalne pandemije bio je relativno dobar što potvrđuje stopa realnog ekonomskog rasta od 7,2% u 2021. godini. Međutim, trend ekonomskog oporavka nije dugo potrajao obzirom da je u 2022. godini došlo do sukoba u Ukrajini koji se dosta negativno odrazio kako na globalna ekonomska kretanja tako i na Bosnu i Hercegovinu. Naime, energetska kriza koja je nastupila u prvoj polovini 2022. godine dovela je do jačanja inflatornih pritisaka što je znatno usporilo rast ekonomske aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima, te samim tim i ekonomski rast u Bosni i Hercegovini. Tako su registrirane stope ekonomskog rasta u 2022. godini iznosile 3,5% u EU, te 3,8% u Bosni i Hercegovini. Slabljenje ekonomskog rasta u vanjskom okruženju sa jedne, i trend rasta cijena roba i usluga sa druge strane, rezultati dodatnim usporavanjem privredne aktivnosti u zemlji tako da je projekcija DEP-a u osnovnom scenariju da bi stopa ekonomskog rasta u 2023. godini trebala iznositi oko 2%, dok projekcija projekcija prosječne stope ekonomskog rasta za programski period 2024-2026. godina iznosi 3,1%. Međutim, trenutno raspoloživi statistički pokazatelji, kao i projekcije međunarodnih institucija ukazuju na to da je u međuvremenu došlo do dodatnog uslozjavanja okolnosti u svijetu što bi se moglo odraziti kako na globalni ekonomski rast, tako i rast u Bosni i Hercegovini. Uslijed povećanja percepcije rizika u vanjskom okruženju koje je veoma bitno za ekonomska kretanja u zemlji, pripremljen je alternativni scenario za Program ekonomskih refomi Bosne i Hercegovine. Potrebno je imati u vidu da je tokom prethodnih godina eksterno okruženje (prije svega zemlje EU) kroz trgovinske i kapitalne tokove predstavljalo glavnu strukturalnu odrednicu većine ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini. Tako je DEP u okviru alternativnog scenarija, a uslijed povećanja rizika u vanjskom okruženju, revidirala projekcije ekonomskog rasta za period 2023.-2026. godina. Prema projekcijama iz alternativnog scenarija projicirana stopa ekonomskog rasta je niža za oko 0,7 p.p u odnosu na osnovni scenario. Naime, dešavanja u međunarodnom okruženju bi usporila i produžila planirani ekonomski oporavak zemlje u srednjem roku 2024-2026. godina. Pretpostavka je da bi Bosna i Hercegovina dosta teže ostvarila ekonomski rast od vremena prije izbijanja pandemije Covid 19 (oko 3% na godišnjem nivou), a približavanje potencijalnom nivou BDP-a bi bilo prolongirano. Uslijed visokog nivoa trgovinske integracije sa zemljama EU, niži nivo izvozne tražnje doveo bi do sporijeg oporavka izvoza, nižeg nivoa proizvodnje i samim tim bi pogodio agregatnu ponudu Bosne i Hercegovine. S druge strane, slabljenje ekonomske aktivnosti u eksternom okruženju nesumnjivo bi dovelo do sporijeg oporavka domaće agregatne tražnje, jer bi niži nivo proizvodnje usporio planirana povećanja zaposlenosti i plata, što bi uz slabiji priliv doznaka građana iz inostranstva oslabilo raspoloživi dohodak građana odnosno privatnu potrošnju. Niži nivo ukupne privredne aktivnosti u zemlji bi nesumnjivo doveo do usporavanja očekivanih investicionih ulaganja kako privatnog tako i javnog sektora. S duge strane, prijetnju realizaciji projekcija iz osnovnog scenarija predstavljaju i unutrašnji izazovi

odnosno unutrašnji rizici u Bosni i Hercegovini. Unutrašnje rizike predstavljaju složen sistem donošenja odluka i spor tempo provođenja strukturalnih reformi u zemlji. Eventualna kašnjenja u implementaciji mjera fiskalne politike, kao i provođenju opštih strukturalnih reformi iz ERP-a mogli bi se negativno odraziti na ukupni ekonomski rast. Parcijalno provođenje programom predviđenih strukturalnih reformi (poslovno okruženje, tržišta rada, obrazovanja, tržišta energije - zelene tranzicije, transportne infrastrukture) kao i migracije mladog i obrazovanog stanovništva nesumnjivo bi rezultiralo smanjenjem produktivnosti i sporijim rastom BDP-a od projektovanog u osnovnom scenariju.

Preliminarni statistički podaci za 2023. godinu ukazuju da je u Bosni i Hercegovini nastavljen rast ekonomske aktivnosti. Naime, unatoč mnogobrojnim domaćim i eksternim izazovima kao što su pojačani inflatorni pritisci i slabljenje privredne aktivnosti u zemljama EU, u prvom kvartalu 2023. godine ostvaren je realni rast BDP-a. Međutim, vrijedi istaći da je trend ekonomskog rasta u 2023. godini znatno sporiji u odnosu na prethodnu godinu usljed rasta cijena, slabljenja ekonomskog rasta u zemljama trgovinskim partnerima i djelimično efekta visoke osnovice iz prethodne godine. Ako se pažljivije posmatra struktura ekonomskog rasta u prvom kvartalu 2023. godine može se zaključiti da je domaća tražnja kroz povećanje potrošnje i djelimično investicija predstavljala ključno uporište istog. S druge strane, slabljenje ekonomskog rasta u zemljama EU i regiona oslabilo je izveznu tražnju, tako da je tokom posmatranog perioda izostao značajniji doprinos vanjskog sektora. S druge strane, kratkoročni statistički pokazatelji ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini ukazuju da je trend usporavanja privredne aktivnosti nastavljen. Naime, u periodu januar - oktobar 2023. godine registrovan je pad fizičkog obima industrijske proizvodnje, pad proizvodnje u okviru prerađivačke industrije i rudarstva, dok je u okviru sektora proizvodnje električne energije zabilježen blagi rast².

Tabela br. 2 - Makroekonomski pokazatelji za period 2022-2027. godine

Indikator	Zvanični podaci		Projekcije			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Potrošnja u mil KM	39.284	42.201	43.865	45.380	47.096	48.877
Realni rast u %	1,8	1,5	1,6	1,5	1,8	1,7
Vladina potrošnja u mil KM	8.513	8.939	9.296	9.575	9.853	10.149
Realni rast u %	1,3	1,2	1,5	1	1,1	1,1
Privatna potrošnja u mil KM	30.771	33.262	34.568	35.805	37.243	38.728
Realni rast u %	1,9	1,6	1,7	1,6	2	1,9

* Izvod iz tabele Federalnog ministarstva finansija, Hercegovačko-neretvanski kanton, Revidirane projekcije prihoda za 2023. godinu i projekcije za period 2024-2026, Sarajevo 2023. godine

Smatra se da bi napredak u procesu evropskih integracija u kombinaciji s unapređenjem poslovnog okruženja kroz reformske procese mogao povećati interes kako domaćih tako i stranih investitora za investiciona ulaganja u Bosnu i Hercegovinu. S druge strane, s obzirom na strukturu i poziciju ekonomije Bosne i Hercegovine, smatra se da će javne investicije predstavljati nešto važniju polugu za podsticanje ekonomskog rasta u srednjem roku. Projekti u okviru izgradnje putne infrastrukture i energetske projekti (zelena tranzicija), kao i raspoloživost sredstava kod međunarodnih finansijskih institucija bi uz adekvatnu i pravovremenu implementaciju istih mogli dati rezultate godišnjim povećanjem javnih investicija od preko 7%, za period 2024. do 2026. godina.

² Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za oktobar 2023. godine, OMA

Tabela br. 3 - Makroekonomski pokazatelji za period 2022-2027. godine

Indikator	Zvanični podaci		Projekcije			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
<i>Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM</i>	10.081	10.682	11.118	11.754	12.481	13.246
<i>Realni rast u %</i>	0,3	1,7	2,3	3,8	4,7	4,6
<i>Vladine investicije u mil KM</i>	1.356	1.451	1.610	1.723	1.878	2.028
<i>Realni rast u %</i>	-5	1,9	7,8	3,9	6,8	5,8
<i>Privatne investicije u mil KM</i>	8.725	9.231	9.508	10.031	10.603	11.218
<i>Realni rast u %</i>	1,2	1,6	1,5	3,8	4,3	4,4

* Izvod iz tabele Federalnog ministarstva finansija, Hercegovačko-neretvanski kanton, Revidirane projekcije prihoda za 2023. godinu i projekcije za period 2024-2026, Sarajevo 2023. godine

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Ekonomski oporavak u zemljama EU koji je bio snažniji od očekivanog, rast svjetskih cijena, prekidi u globalnim lancima snabdijevanja (povećani troškovi transporta roba iz Kine), te relativno brza adaptacija bosanskohercegovačkih kompanija na novonastale okolnosti kao i novčana podrška bosanskohercegovačkim izvoznicima omogućili su dosta dobar oporavak vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom u 2021. godini. Sličan trend rasta u vanjskotrgovinskoj razmjeni nastavljen je i u 2022. godini (dvocifrene stope rasta izvoza i uvoza). Međutim u periodu 2023.-2026. godina, eventualno povećanje eksternih rizika kao što su eskalacija ukrajinsko-ruskog sukoba, rast svjetskih cijena energenata i hrane mogli bi se negativno odraziti na izvoznu tražnju, a samim tim i na vanjskotrgovinsku razmjenu u Bosni i Hercegovini. Pored eksternih rizika, potencijalni rizik za projekcije vanjske trgovine u osnovnom scenariju za period 2023-2026. godina predstavljaju i interni rizici. Naime, dodatno usložnjavanje političke krize moglo bi rezultirati dodatnim poteškoćama u procesima ekonomskog upravljanja u zemlji što bi se posebno negativno odrazilo kako na ekonomsku aktivnost tako i na institucije koje su nadležne za vanjskotrgovinsko poslovanje u Bosni i Hercegovina. Eventualna materijalizacija ovih unutrašnjih rizika bi dodatno otežala i ugrozila poslovanje kompanija koje su izvozno orijentirane, te dodatno oslabilo ionako nedovoljno diverzificiranu izvoznu ponudu Bosne i Hercegovine. Indirektne štetne posljedice eventualne materijalizacije unutrašnjih rizika bi se ogledale kroz smanjenje tržišnog udjela bosanskohercegovačkih kompanija na svjetskim tržištima i gubitak konkurentnosti kako kompanija koje posluju na izvoznim tržištima tako i cjelokupne ekonomije.

Istovremeno, slabljenje izvozne i domaće tražnje u 2023. godini negativno se odrazilo na kretanje vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom. Naime, usljed slabljenja ekonomskog rasta i potražnje za bh. izvoznim proizvodnja na tržištima zemalja EU, Bosna i Hercegovina je u periodu januar-oktobar 2023. godine zabilježila pad robnog izvoza. S druge strane, rast svjetskih i potrošačkih cijena u zemlji negativno se odrazio na domaću tražnju što je u konačnici imalo za rezultat smanjenje uvoza roba u Bosnu i Hercegovinu. Usljed ovakvih trendova kretanja izvoza i uvoza roba, ukupni robni deficit u periodu januar-oktobar 2023. godine bio nešto viši u odnosu na isti period prethodne godine. Platni bilans je uprkos pogoršanju vanjskotrgovinskog deficita roba i usluga, u drugom kvartalu 2023. godine, niži u odnosu na isti period prethodne godine. Do ovoga je dobrim došlo zahvaljujući uticaju povećanja neto tekućih priliva novca iz inostranstva, prevashodno povećanim prilivima doznaka građana iz inostranstva kao i rasta kompenzacija zaposlenim rezidentima Bosne i Hercegovine u inostranstvu.

Kretanje privredne aktivnosti u eksternom okruženju u srednjoročnom periodu zasigurno će predstavljati glavnu determinantu kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini. Samo pod pretpostavkom poboljšanja privredne aktivnosti i saniranja novonastalih globalnih ekonomskih izazova sa kojima se suočava svjetska ekonomija moguće je očekivati i poboljšanje vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini. Povećanje izvoza uslovljeno je stabilnom izvoznom tražnjom, proširenjem proizvodne baze i podizanjem konkurentnosti u zemlji. U prilog ovim očekivanjima idu i projekcije povećanja uvoza u EU tokom navedenog perioda. S druge strane, povećanje ekonomske

aktivnosti u zemlji, odnosno rast domaće tražnje u okviru sektora stanovništva i korporativnog sektora kroz nešto brži rast potrošnje i investicija trebali bi rezultirati i povećanjem uvoza u Bosnu i Hercegovinu. Više stope rasta izvoza od uvoznih u srednjem roku bi trebale rezultirati povećanjem zastupljenosti izvoza u BDP-u na oko 55%, dok bi ukupni izvoz (roba + usluge) iznosio oko 65% zaključno sa 2026. godinom. Rezultat ovakvih trendova kretanja izvoza i uvoza bilo bi postepena stabilizacija ukupnog vanjskotrgovinskog deficita na oko 10% BDP-a, uz blago pozitivan doprinos ekonomskom rastu od 0,5 p.p. na godišnjem nivou i poboljšane pokrivenosti uvoza izvozom na skoro 85% zaključno sa 2026. godinom.

Tabela br. 4 - Makroekonomski pokazatelji za period 2022-2027. godine

Indikator	Zvanični podaci		Projekcije			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Uvoz u mil KM	28.230	27.869	29.332	31.108	33.704	36.231
Realni rast u %	6,2	-2,4	3,9	4,6	6,7	5,3
Izvoz u mil KM	21.954	21.610	23.142	25.269	28.156	30.986
Realni rast u %0	12	-3	5,2	7,1	8,9	7,5

* Izvod iz tabele Federalnog ministarstva finansija, Hercegovačko-neretvanski kanton, Revidirane projekcije prihoda za 2023. godinu i projekcije za period 2024-2026, Sarajevo 2023. godine

Industrijska proizvodnja

U periodu 2024-2026. godina, kako u Bosni i Hercegovini tako i u svijetu očekuje se postepeno slabljenje inflatornih pritisaka uz očekivanu postepenu stabilizaciju ekonomskog rasta što će se odraziti i na kretanje obima proizvodnje, zaposlenosti i izvoza. Tokom posmatranog perioda kretanja u okviru industrijske proizvodnje će pored ekonomskih kretanja u vanjskom okruženju dosta zavisiti i od internih dinamika u Bosni i Hercegovini. Naime, tokom ovog perioda očekuje se poboljšanje implementacije reformskih mjera na unaprijeđenju poslovnog ambijenta koje provode nadležne institucije u Bosni i Hercegovini. Poboljšanje poslovnog ambijenta je preduslov za povećanje investicionih ulaganja (domaćih i inostranih), veću iskorištenost postojećih i pokretanje novih kapaciteta, povećanje broja zaposlenih i jačanje konkurentne pozicije bosanskohercegovačkih proizvođača kako na domaćem tako i na inostranim tržištima.

Strukturna kompozicija industrije u Bosni i Hercegovini kao i visok nivo izvozne orijentacije, naročito prerađivačke industrije čini je dosta podložnom ekonomskim kretanjima u međunarodnom ekonomskom. Vrlo izvjesni nastavak negativnih ekonomskih trendova u vanjskom okruženju (slabljenje ekonomskog rasta, inflacija i energetska nestabilnost) negativno bi se odrazili na fizički obim, zaposlenost, investiciona ulaganja i produktivnost u okviru industrijskog sektora u Bosni i Hercegovini. Slabiji ekonomski oporavak glavnih trgovinskih partnera, zahtjevno poslovno okruženje, kao i nizak stepen implementacije reformi tržišta proizvoda (digitalna transformacija, zelena tranzicija, istraživanje, razvoj i inovacije) mogli bi predstavljati opterećenje i usporiti planirani oporavak industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u srednjem roku.

Rizici po pitanju projekcije kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u osnovnom scenariju su identični općim rizicima (unutrašnji i vanjski). Pored općih rizika, vrijedi istaći da stabilnost u proizvodnji električne energije u dobroj mjeri zavisi od hidroloških prilika i pogonske spremnosti termoelektrana. Neopovoljne hidrološke prilike, kao i dotrajali termoenergetski kapaciteti, odnosno niska pogonska spremnost mogli bi se negativno odraziti na ukupnu proizvodnju električne energije u Bosni i Hercegovini i samim tim fizički obim ukupne industrijske proizvodnje. Veoma važno je istaći da 2026. godine na snagu stupaju odredbe CBAM-a (Carbon Border Adjustment Mechanism) što bi u slučaju nepravovremenog prilagođavanja moglo znatno ugroziti energetske i industrijske konkurentnost Bosne i Hercegovine. U srednjem roku rizik za projektovano jačanje industrijske proizvodnje mogla bi predstavljati eventualna kašnjenja u reformskim procesima koja imaju za cilj unapređenje poslovnog okruženja u zemlji.

Poljoprivredna proizvodnja

Bosna i Hercegovina zbog nedostatka političkog konsenzusa u BiH još uvijek ne koristi, u okviru IPA-e, instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj – IPARD (Instrument for PreAccession Assistance for Rural Development). Tako je BiH jedna od rijetkih zemalja Zapadnog Balkana koja ne koristi ovaj instrument čiji je fokus na ruralnim područjima i poljoprivredno-prehrambenim sektorima zemalja u procesu pridruživanja EU, promovisući postepeno usklađivanje sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom EU, te osnovna namjena pružiti konkretnu finansijsku i tehničku pomoć zemljama korisnicama kako bi postigle uravnotežen teritorijalni razvoj podižući socijalne, okolišne i ekonomske standarde u ruralnim područjima, da bi jačale konkurentnost poljoprivredno-prehrambenih sektora, održivo upravljanje prirodnim resursima i povećale otpornosti na klimatske promjene. Time BiH ujedno gubi i prilike za sticanje iskustava vezanih za mehanizme upravljanja fondovima EU (indirectmanagement/indirektno upravljanje), što je priprema za upravljanje fondovima dostupnim zemljama članicama EU³.

Finansiranje sektora poljoprivrede i ruralnog preduzetništva u FBiH se dominantno odvija putem komercijalnih banaka i mikrokreditnih organizacija. Kompanije iz sektora poljoprivrede i proizvodnje hrane imaju isti kreditni tretman kao i kompanije iz drugih sektora. Tek u pojedinačnim slučajevima su ove kompanije imale nešto povoljnije uslove za odobravanje kredita ili ekskluzivno pravo pristupa nekim od izdvojenih kreditnih linija osiguranih kroz finansijske projekte Svjetske banke i Međunarodnog fonda za poljoprivredni razvoj. Efektivne kamatne stope na poljoprivredne kredite su i dalje visoke u odnosu na kamatne stope u EU. Posljednjih godina su ipak prisutni pozitivni pomaci, prije svega kroz aktivnosti Razvojne banke Federacije BiH i Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Te dvije institucije potpisale su Memorandum o saradnji, te omogućile da poljoprivrednici koji dobiju kredit od Razvojne banke FBiH dobijaju i podršku za investicije iz Federalnog ministarstva.

Bosna i Hercegovina ima nepovoljan trgovinski bilans u trgovini poljoprivredno-prehrambenim proizvodima (PPP), izraziti je neto uvoznik i u većini proizvoda nema samodovoljnost. To je „gorući“ problem koji dolazi do izražaja u kriznim vremenima, kakav je bio u vrijeme pandemije COVID-19. Poljoprivredno-prehrambeni sektor predstavlja važan dio trgovine u BiH. Njega karakteriše niska konkurentnost i na domaćem i na inostranom tržištu. To je rezultat brojnih problema i slabosti duž ukupnog lanca vrijednosti. Produktivnost primarne poljoprivredne proizvodnje, izražena i ukupnim obimom i prinosima, je izrazito niska, daleko ispod bioloških mogućnosti, što za posljedicu ima nisku konkurentnost poljoprivredno-prehrambenog sektora BiH. Poljoprivredna proizvodnja se odvija na malim, usitnjenim zemljišnim posjedima i odlikuje se malim udjelom proizvodnje koja je orijentisana na tržište.

Bosna i Hercegovina ne proizvodi dovoljno hrane da bi zadovoljila potrebe vlastitog stanovništva zbog čega uvozi gotovo sve vrste poljoprivrednih proizvoda. Potrebe BiH za uvozom hrane naročito su se pokazale u vrijeme pandemije COVID-19. S druge strane, BiH ima neiskorištenog poljoprivrednog zemljišta i drugih resursa za poljoprivrednu proizvodnju, što predstavlja propuštanje značajnih ekonomskih koristi i mogućnosti većeg i produktivnijeg zapošljavanja ruralnog stanovništva. U poljoprivrednoj proizvodnji u BiH prosječni prinosi kod većine poljoprivrednih proizvoda su niži u odnosu na zemlje okruženja koje imaju slične agroekološke uslove. Istovremeno, tržište u BiH je liberalizirano, tako da domaći proizvođači teško konkurišu uvoznim proizvodima koji su proizvedeni uz niže prosječne troškove i više subvencije.

Zakonodavstvo u BiH, kako ono koje se uopšteno tiče zaštite prirode, tako i ono koje je relevantno za poljoprivredni sektor, ima dosta elemenata koji obezbjeđuju zaštitu životne sredine i održivo korištenje prirodnih resursa, ali je primjena tih propisa spora i nekonzistentna. Zaostatak je evidentan i u strukturi mjera finansijske podrške poljoprivredi, jer izostaju mjere unakrsne usklađenosti koje poljoprivrednicima nalažu da u procesu proizvodnje primjenjuju mjere javnog zdravstva, zdravlja i dobrobiti životinja, zdravlja bilja, te zaštite prirode i biodiverziteta kao i upravljanja zemljištem.

³ Strateški plan ruralnog razvoja Bosne i Hercegovine za period od 2023. do 2027. - Okvimi dokument

Prihvatanje Zelene agende za Zapadni Balkan od strane BiH obavezuje njene institucije da doprinesu daljnjem „ozelenjavanju” poljoprivrede u BiH. Međutim, fokus je više na boljoj adaptaciji poljoprivrede na klimatske promjene, a manje na ublažavanju uticaja poljoprivrede na nastanak klimatskih promjena. Prije nego se počnu preduzimati konkretne akcije predviđene Sofijskom deklaracijom, trebat će promijeniti svijest, ne samo poljoprivrednih proizvođača, nego i svih drugih interesnih grupa u vezi s nastankom klimatskih promjena.

U Akcionom planu za provedbu Sofijske deklaracije o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan za period 2021–2030. godine četvrto poglavlje posvećeno je održivoj poljoprivredi. U tom poglavlju definisano je sedam aktivnosti čijom realizacijom se daje doprinos realizaciji Agende:

1. Usklađivanje sektora proizvodnje hrane i primarne proizvodnje sa standardima EU o sigurnosti hrane, zdravlju biljaka i dobrobiti životinja, te okolišu i rješavanju pitanja upravljanja otpadnim vodama, đubrivom i otpadom;
2. Jačanje službenih sanitarnih kontrola duž čitavog lanca ishrane, kao i unapređenje sistema utvrđivanja porijekla i označavanja prehrambenih proizvoda;
3. Promovisanje ekološki prihvatljivog i organskog uzgoja i smanjenje upotrebe sintetičkih hemijskih proizvoda u proizvodnji hrane;
4. Saradnja s naučnim, obrazovnim, poslovnim i poljoprivrednim institucijama kako bi se olakšao transfer inovativnih i ekoloških tehnologija i poljoprivrednih metoda;
5. Osmišljavanje aktivnosti kojima bi se smanjila količina otpada u ruralnim i obalskim područjima;
6. Povećanje napora usmjerenih na održivi razvoj ruralnih oblasti uz primjenu programa LEADER⁴,
7. Podrška investicijama u proizvodnju i tehnologije obnovljive energije, kao i u smanjenje emisija stakleničkih plinova i mjere adaptacije na klimatske promjene u poljoprivredi.

U prethodno opisanoj situaciji logičan je izbor cilja povećanja produktivnosti poljoprivredne proizvodnje, da bi se proizvelo više hrane s istim zemljišnim i drugim resursima, i obezbjeđenje različitih vrsta novčanih podsticaja (subvencija), kako bi se domaći poljoprivredni proizvođači približili njihovim kolegama iz EU. Grad Konjic kroz planiranje i izvršavanje budžeta svake godine provodi javni poziv za podsticaj poljoprivrednoj proizvodnji, te vrši i sufinansiranje kroz projekte putem domaćih i međunarodnih organizacija.

Tržište rada

U septembru 2023. godine broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini se nastavio uvećavati i u odnosu na prethodni mjesec kao i u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. Ipak, primjećuje se da međugodišnja stopa rasta broja zaposlenih lica usporava od početka godine zbog smanjenja broja zaposlenih u pojedinim djelatnostima. Tome značajno doprinosi smanjenje broja zaposlenih lica u prerađivačkoj industriji. Rast ukupnog broja zaposlenih lica najviše je potpomognut uvećanjem broja zaposlenih u području djelatnosti trgovine, obrazovanja, pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane, kao i djelatnosti informacija i komunikacija. S druge strane, broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini se nastavio smanjivati uz postepeno smanjenje stope nezaposlenosti. Prosječna neto plata u septembru 2023. godine bila je veća u odnosu na isti mjesec prethodne godine, ali uz sporiji realni rast zbog inflacije. Najveća prosječna isplaćena neto plata u posmatranom mjesecu bila je u području djelatnosti informacija i komunikacija, dok je najniža prosječna isplaćena neto plata bila u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane.

Projekcije na tržištu rada su determinisane dešavanjima u okruženju odnosno poslovnim ambijentom kako u Bosni i Hercegovini tako i u svijetu. Negativna geopolitička dešavanja (kao eksterni faktor) mogla bi loše uticati na ekonomsku aktivnost u Bosni i Hercegovini što bi se dalje odrazilo i na

⁴ Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale (engl. Links between actions for the development of the rural economy)

tržište rada. Prema tome, sporiji ekonomski rast od pretpostavljenog bi smanjio i poslovnu aktivnost kompanija kako u svijetu tako i u Bosni i Hercegovini. Time bi rast broja zaposlenih lica i plata mogao biti niži od pretpostavljenog u osnovnom scenariju. Pored toga, smanjenje radne snage (kroz migracije stanovništva) kao i stepen implementacije planiranih strukturnih reformi u Bosni i Hercegovini bi mogli uticati na tržište rada kao i životni standard. Na osnovu toga može se zaključiti da navedena dešavanja predstavljaju potencijalne rizike za projekcije koji bi usporili jačanje tržišta rada u Bosni i Hercegovini.

Srednjoročni scenarij u oblasti tržišta rada baziran je na pretpostavljenom ekonomskom rastu i dešavanjima u oblasti trgovine, industrijske proizvodnje, domaće tražnje, investicija i uopće sveukupnom poslovnom ambijentu. Pošto se u 2024-2026. godini u Bosni i Hercegovini očekuje brži ekonomski rast u odnosu na 2023. godinu, to bi se odrazilo na broj zaposlenih lica i rast plata. Pored toga, uzeta su u obzir predviđanja međunarodnih institucija koja bi mogla indirektno uticati na poslovno okruženje, a time i na razvoj dešavanja na tržištu rada. Najveći broj zaposlenih lica bi mogao ostati i dalje u oblasti trgovine i prerađivačke industrije koje ujedno zapošljavaju najviše lica (oko 38%). Tokom posmatranog perioda (2024-2026) u Bosni i Hercegovini očekuje se da bi se broj zaposlenih lica mogao nastaviti uvećavati⁵.

Rizici za projekcije na tržištu rada su određeni dešavanjima u okruženju, odnosno poslovnim ambijentom kako u Bosni i Hercegovini tako i u svijetu. Uz sporiji ekonomski rast, manji obim investicija, trgovine i uopće lošije uslove poslovanja, rast broja zaposlenih lica i plata bi mogao biti niži od pretpostavljenog u osnovnom scenariju. Pored toga, kontinuirano smanjenje radne snage (kroz migracije stanovništva) i stepen implementacije planiranih strukturnih reformi u Bosni i Hercegovini mogli bi uticati na posmatrane indikatore tržišta rada kao i na nivo kupovne moći i životnog standarda.

Inflacija u BiH

U Bosni i Hercegovini je od početka 2023. godine usporen rast inflacije. Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u periodu I-VII 2023. godine je iznosila 8,5% g/g⁶. Najznačajnije uvećanje cijena u posmatranom periodu bilo je u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića, te stanovanja, vode, el. energije, plina i drugih energenata. Suprotno, niže cijene sirove nafte na svjetskom tržištu imale su značajan uticaj na kretanje cijena u odjeljku prevoza koje su periodu I-VII 2023. godine smanjene za 2,9% g/g. Prema projekcijama ECB (septembar 2023) inflacija u eurozoni bi mogla značajno usporiti i iznositi 5,6% g/g (u prethodnoj godini je iznosila 8,4%). Cijene energenata bi doprinijele nižoj inflaciji. Niže cijene energenata bi smanjile proizvodne troškove i na taj način uticale na potrošačke cijene. Kada je u pitanju kretanje indeksa hrane na svjetskom tržištu, posljednje raspoložive projekcije Svjetske banke ukazuju da bi indeks cijena hrane mogao biti manji oko 2,8% g/g u 2024. godini. Uzimajući u obzir veliki uticaj svjetskih cijena na domaću inflaciju može se pretpostaviti da će u periodu 2024-2026. godine doći do postepene stabilizacije cijena i u Bosni i Hercegovini.

Izrada alternativnog scenarija za inflaciju oslanja se na eksterne i domaće faktore. Bitno je naglasiti da odjeljci hrane i bezalkoholnih pića, stanovanja i prevoza čine oko 65% CPI indeksa⁷. Negativna geopolitička dešavanja u svijetu, kao eksterni faktor, bi mogla značajno uticati na kretanje inflacije. Time bi cijene energenata na svjetskom tržištu (naročito sirove nafte i gasa) kao i hrane mogle biti nešto veće od pretpostavljenih. Više cijene ovih proizvoda od predviđenih bi stvorile nove inflatorne pritiske i uvećale potrošačke cijene uz rast proizvodnih troškova. Pored toga, kod projekcija inflacije treba uzeti u obzir i domaće faktore (eventualne promjene cijene komunalija, akciza i sl.) pa su i glavni rizici za projekcije inflacije vezani za promjene cijena pomenutih domaćih i eksternih faktora. Na taj način ukupna inflacija u Bosni i Hercegovini bi mogla biti nešto viša u odnosu na osnovni scenario.

⁵ Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u BiH za period 2024 - 2026. godina, Januar 2024. godine

⁶ g/g – stopa rasta koja podrazumjeva promjenu u odnosu na isti period prethodne godine

⁷ CPI (Consumer Price Index) - Indeks potrošačkih cijena

Osnovni rizici za projekcije inflacije podijeljeni su na eksterne i domaće faktore. Prema tome, cijene energenata kao i hrane na svjetskom tržištu imaju značajnu ulogu na kretanje inflacije. Više cijene energenata uvećale bi ulazne troškove, odnosno došlo bi do prebacivanja troškova s proizvođača na potrošače. Pri tome bi i rast cijena prehrambenih proizvoda mogao biti prisutan. Na taj način ukupna inflacija bi mogla biti nešto veća u odnosu na osnovni scenario. Suprotno, među domaćim faktorima koji bi mogli da utiču na kretanje ukupnog nivoa cijena su rizici poput nepredviđenog rasta cijena komunalija koje nisu uzete u obzir a mogu dovesti do rasta inflacije.

SREDNJOROČNA FISKALNA STRATEGIJA

U ovom poglavlju će biti prikazane osnovni pokazatelji fiskalne politike na kojima se zasnivaju procjene unutar DOB-a. Podaci i projekcije koje su korištene u ovom dijelu dokumenta su podaci iz dokumenta Direkcije za ekonomsko planiranje BiH – Sektor za ekonomska istraživanja (DEP), Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno – neizravno oporezivanje (OMA), Programskih ekonomskih reformi za 2024. – 2026. godinu (PER BiH 2024-2026) i Revidiranih projekcija javnih prihoda za 2024. godinu i period 2025-2027. godina Federalnog ministarstva finansija.

Fiskalna politika u BiH je u takvim okolnostima u periodu 2022-2023. zadržala stabilnost i uspjela ublažiti ekonomske pritiske na građane, ali i zadržati kontrolu nad fiskalnim deficitom na nivou od svega 0,4% BDP-a u 2023. Raspoloživi fiskalni prostor u bužetu za 2023, na osnovu ostvarenog suficita u 2022. godini, iskorišten je prvenstveno za ciljanu podršku osjetljivim domaćinstvima i poduzećima s ciljem umanjena posljedica visoke inflacije i rasta cijena energenata. Pored velikog povećanja budžetskih izdataka za socijalnu politiku (transferi za socijalnu zaštitu povećani su za 20% u odnosu na 2022.) kao i rasta bruto plaća i naknada kako bi se kompenzirali efekti rasta cijena, u prethodnom periodu je ostvaren i rast kapitalnih rashoda sa 3,5% BDP-a u 2022. na 3,9% BDP-a u 2023. Sa strane javnih prihoda, povećanje plaća, a jednim dijelom i rast zaposlenih u privatnom sektoru u ovom periodu, doveo je do snažnog, dvoznamenkastog povećanja prihoda od doprinosa, što je u velikoj mjeri kompenziralo opisani rast javnih rashoda.

Fiskalna politika u narednom periodu planirana je oprezno kako bi istovremeno bila umjereno restriktivna i stabilizirajuća osiguravajući dovoljno fiskalnog prostora u BiH i za eventualne budžetske intervencije u slučaju materijalizacije nekih od tinjajućih vanjskih rizika, a s druge strane pružila dovoljno prostora za nastavak privrednog rasta, modernizacije društva i neophodna javna ulaganja. Ovakva fiskalna politika značajno će doprinijeti i očuvanju makroekonomske stabilnosti zemlje, usporavanju inflacije i smanjenju vanjskotrgovinskog deficita. Nakon manjeg povećanja planiranog fiskalnog deficita u 2024. godini, koji je posljedica rasta rashoda za plaće i transfera za socijalnu zaštitu u prethodnom periodu, u 2025. i 2026. godini se očekuje sporiji rast javnih rashoda od rasta javnih prihoda, tj. postepeni prelazak budžeta u blagi suficit od oko 0,3% u 2026. godini. Pritom, planirani rast javnih prihoda u srednjem roku biti će nešto niži od rasta BDP-a uslijed očekivanog restrukturiranja ekonomije, tj. sporijeg rasta poreski izdašne privatne potrošnje u odnosu na rast neto izvoza i investicija.

U ovom periodu očekuje se da bi mjerama fiskalne politike dio sredstava iz tekuće potrošnje trebao biti usmjeren u svrhu jačanja investicione potrošnje u Bosni i Hercegovini. Samim tim, uz poboljšanje poslovnog ambijenta, investicije bi za razliku od prethodnih godina mogle imati značajniji rast, a samim tim i veći doprinos u očekivanom rastu BDP-a. Stabilizacija eksternog okruženja uz unapređenje industrijske baze i podizanje konkurentnosti u zemlji predstavljaju preduslov poboljšanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Samo pod uslovom materijalizacije navedenih eksternih pretpostavki u periodu 2024- 2026. godine može se očekivati porast vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom.

Tekuće politike u oblasti indirektnog oporezivanja obuhvataju:

- a) Zakonom o porezu na dodatnu vrijednost („Službeni glasnik BiH“, broj: 9/2005, 35/2005, 100/2008, 33/2017, 46/2023 i 80/2023) regulisane su obaveze i sistem plaćanja PDV-a.

- b) Zakonom o akcizama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 49/2009, 49/2014, 60/2014, 91/2017 i 50/2022) regulisana je politika akciza.
- c) Zakonom o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 58/15) su uređeni osnovni elementi carinske politike, te opća pravila i postupci koji se primjenjuju na robu koja se unosi i iznosi iz carinskog područja Bosne i Hercegovine.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza bazirane su na srednjoročnom planu naplate ukupnih prihoda na Jedinstvenom računu, preuzetom od strane OMA u aprilu 2024. godine. Dalje, na osnovu srednjoročne prognoze kretanja krajnje potrošnje izvršena je procjena učešća Federacije BiH u međuentitetskoj raspodjeli, dok je projekcija raspoloživog dijela ovih prihoda za raspodjelu korisnicima u Federaciji BiH, po godinama, zasnovana i na godišnjem planu otplate vanjskog duga.

Pojedinačna alokacija prihoda od indirektnih poreza za kantone i općine/gradove za 2023. godinu i srednjoročni period urađena je prema koeficijentima raspodjele iz Uputstva o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u приходima od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2024. godinu. („Službene novine FBiH“, broj: 72/23).

Na nivou prva tri mjeseca 2024. neto naplata prihoda od indirektnih poreza je bila veća za 239,5 mil KM u odnosu na isti period 2023, odnosno za 12,8%. Pozitivni trendovi u naplati indirektnih poreza u prvom kvartalu 2024. su bili očekivani zbog trenda rasta vrijednosti uvoza i rasta cijena u zemlji, što pogoduje ad valorem porezima (PDV, carine). Rastu naplate prihoda od indirektnih poreza značajno su doprinijele i akcize na derivate nafte i prihoda od putarine, a stopa rasta je umanjena oscilacijama naplate akciza na duhanske prerađevine, zbog efekta statističke osnovice za poređenje⁸.

Prilikom izrade projekcija prihoda za 2024. godinu ne može se osloniti na sezonske sheme naplate prihoda iz posljednjih nekoliko godina, zbog turbulencija na globalnom nivou koje su se prelile u BiH. Dinamika naplate prihoda u 2020. i 2021. godini izašla je iz ranijih shema zbog efekata virusa korona. Mjesečna dinamika neto prihoda od indirektnih poreza u 2020. godini je potpuno odudarala od tzv. pre-COVID-19 sezonske sheme. Ipak, za analizu naplate prihoda u prvom kvartalu 2024. i izradu projekcija bitno je naglasiti da je osnovica za poređenje za prvih pet mjeseci znatno niža nego u ostalim mjesecima 2023. godine zbog uticaja sljedećih faktora u navedenom periodu:

- rata u Ukrajini, koji je imao za posljedicu destabilizaciju tržišta energenata, sirovina i ostalih roba, što se, očekivano, prelilo i na tržište BiH uzrokujući pad potrošnje energenata i, posljedično, nižu naplatu akciza i putarine u 2022. i 2023.;
- visokih povrata PDV-a, koji su se stabilizirali i počeli smanjivati tek u drugom polugodištu 2023;
- prelaska na novi režim plaćanja akciza na duhanske prerađevine, koji se odvijao u nekoliko mjeseci zbog potrebnih tehničkih priprema, a puni negativni efekat na naplatu prihoda se ispoljio u prvih nekoliko mjeseci 2023, smanjujući osnovicu za poređenje u 2024.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza temelje se na projekcijama makroekonomskih pokazatelja DEP-a iz marta 2024. godine, a uzimaju u obzir trendove naplate indirektnih poreza, te tekuće vladine politike u oblasti indirektnog oporezivanja (osnovni scenario).

Tabela br. 3 - Udio prihoda od indirektnih poreza na JR UIO u BDP-u i ukupnoj potrošnji (C)

(u %)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Indirektni porezi/BDP	18,2	17,8	17,0	17,5	17,3	17,5	17,3	17,8	17,9	16,7	17,3	17,2	17,2
Indirektni porezi / C	17,9	17,6	17,1	17,5	17,9	18,6	18,8	19,7	19,9	18,4	20,2	19,9	20,0

Izvor: Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno – neizravno oporezivanje (OMA) – Bilten br. 227/228, Maj/juni 2024. godine

⁸ OMA bilten, broj 227/228

Projekcije prihoda za period 2024-2027 dostupne su u Tabeli 4. Kako bi se osigurala uporedivost projektiranih i naplaćenih prihoda od indirektnih poreza, projekcije prihoda od indirektnih poreza prikazane su na gotovinskoj osnovi u skladu sa izvještajima UIO o naplati po vrstama prihoda. U Tabeli 5. su prikazane projekcije prihoda u % BDP-a.

Tabela br. 4 – Osnovni scenario projekcija indirektnih poreza (2024-2027)

Vrsta prihoda (neto)	U mil KM				
	Izvršenje	Projekcija			
		2023	2024	2025	2026
PDV	5.586,6	6.146,9	6.366,9	6.622,6	6.886,6
Akciza	1.604,0	1.782,3	1.846,5	1.916,4	1.988,4
Carine	506,7	542,3	575,4	623,2	669,9
Putarina	677,7	725,9	746,2	768,6	792,4
Ostalo	59,5	54,9	54,9	54,9	54,9
UKUPNO	8.434,5	9.252,3	9.589,9	9.985,6	10.392,2
Namjenska putarina	-423,5	-453,7	-466,4	-480,4	-495,2
SREDSTVA ZA RASPODJELU	8.011,0	8.798,6	9.123,5	9.505,3	9.897,0

Izvor: OMA bilten broj 227/228 maj/juni 2024)

Projektirane stope rasta neto prihoda od indirektnih poreza za 2025., 2026. i 2027. godinu iznose 3,6%, 4,1% i 4,1%, respektivno. Projekcija prihoda u navedenom periodu zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, historijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2024. godinu.

Najveći generator godišnjeg apsolutnog rasta prihoda od indirektnih poreza u navedenom periodu je PDV, s obzirom na njegovo značajno učešće u prihodima, te planiranim stabilnim stopama rasta u skladu sa projektovanim stopama rasta potrošnje. Važan faktor ostvarenja projekcija u navedenom periodu predstavlja nepromijenjena politika akciza na duhan i derivate nafte, te kontinuirana borba protiv crnog tržišta cigareta i duhana u BiH. U naredne tri godine očekuje se stabiliziranje političke situacije u svijetu i stabilizacija robnih berzi i cijena na svjetskom tržištu, oporavak i rast ekonomije, dohotka i potrošnje u skladu sa makroekonomskim projekcijama.

Tabela br. 5 – Osnovni scenario projekcija prihoda od indirektnih poreza u % BDP-a, april 2024. g.

Vrsta prihoda (neto)	u % BDP-a				
	Izvršenje	Projekcija			
		2023	2024	2025	2026
PDV	11,4%	12,0%	11,8%	11,7%	11,5%
Akcize	3,3%	3,5%	3,4%	3,4%	3,3%
Carine	1,0%	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%
Putarina	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%	1,3%
Ostalo	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
UKUPNO	17,2%	18,0%	17,8%	17,6%	17,4%
Namjenska putarina	-0,9%	-0,9%	-0,9%	-0,8%	-0,8%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	16,3%	17,1%	16,9%	16,7%	16,6%

Izvor: OMA Bilten broj 227/228, maj/juni 2024. godine

Postoje značajni rizici za ostvarenje projekcija prihoda od indirektnih poreza. Ostvarenje projektovanog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2024-2027 je podložno sljedećim rizicima: svim rizicima za ostvarenje projektiranih makroekonomskih pokazatelja (DEP) i rizicima koji se odnose

na samu naplatu prihoda od indirektnih poreza i borbu protiv sive ekonomije. Svi rizici koje DEP pominje u svojim projekcijama po automatizmu predstavljaju i rizike za projekcije prihoda od indirektnih poreza, pošto svako odstupanje realizacije DEP-ovih parametara od njihovih projektovanih vrijednosti neizbježno dovodi i do odstupanja realizovanih od projektovanih prihoda od indirektnih poreza.

U rizike koji mogu ugroziti izvršenje projekcija naplate prihoda od indirektnih poreza u sferi politike i administriranja indirektnim porezima možemo ubrojati sljedeće:

- Slabljenje borbe protiv crnog tržišta duhanskih preradevina nakon okončanja harmonizacije poreznog opterećenja cigareta u BiH sa standardima EU;
- Slabljenje borbe protiv PDV prevara, pogotovo u sferi povrata, koji, u situaciji pada zaposlenosti i nelikvidnosti obveznika postaju atraktivni za prevare;
- Predlaganje izmjena politike indirektnog oporezivanja kao što su: diferencirane stope PDV-a, privremeno ukidanje akciza na derivate, zahtjevi za oslobađanjem ili isplatu povrata za promet u zemlji (npr. lijekova) i sl.

Pojedinačne projekcije prihoda po osnovu indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinštenog računa za korisnike u Federaciji BiH za 2024. godinu i period 2025-2027. godine (Tabela br. 6) iskazane su prema metodologiji propisanoj Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH”, broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22).

Tabela broj 6: Pihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinštenog računa (u KM)

VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2024	2025	2026	2027
I. Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinštenog računa	219.789.504	248.331.355	269.298.691	287.227.410
1.1. Kantonalni budžet	184.238.725	208.743.596	226.368.422	241.439.034
1.2. Općinski/gradski budžeti	35.550.779	39.587.760	42.930.269	45.788.377
1.2.1. Čapljina	3.825.023	4.259.374	4.619.006	4.926.519
1.2.2. Čitluk	2.680.096	2.984.435	3.236.420	3.451.886
1.2.3. Grad Mostar	17.309.356	19.274.926	20.902.364	22.293.951
1.2.4. Jablanica	1.619.023	1.802.872	1.955.093	2.085.255
1.2.5. Konjic	4.299.119	4.787.307	5.191.513	5.537.141
1.2.6. Neum	719.207	800.877	868.498	926.318
1.2.7. Prozor-Rama	2.283.403	2.542.696	2.757.383	2.940.957
1.2.8. Ravno	580.526	646.448	701.030	747.701
1.2.9. Stolac	2.235.026	2.488.825	2.698.964	2.878.649

Izvor: Izvod iz tabele Federalnog ministarstva finansija, Hercegovačko-neretvanski kanton, Revidirane projekcije prihoda za 2024. godinu i projekcije za period 2025-2027, Sarajevo 2024. godine

Iz prethodno prikazane tabele je vidljivo da je Grad Konjic prema iznosima za raspodjelu sredstava sa Jedinštenog računa po iznosu drugi u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, dok najveći iznos pripada Gradu Mostaru. Taj podatak je značajan pokazatelj za stanovnike Konjica u smislu da isti prednjači u potošnji, životnom standardu stanovništva i razvijenosti same privrede unutar samog kantona. Gradu Konjic ostaje obaveza da učini sve na poboljšanju fiskalnih kapaciteta i jačanju fiskalne održivosti.

BUDŽET GRADA KONJICA

Uvodni dio

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine Grad Konjic je pristupio popunjavanju Instrukcije br. 1 koja je dostavljena od strane Ministarstva finansija HNK, a koja je popunjena i dostavljena istom do 15.04.2024. godine.

Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH", br. 55/2004, 34/2007, 49/2009 i 91/2017) se obezbjeđuje prikupljanje indirektnih poreza, ostalih prihoda i taksi, kao i saradnja između Uprave za indirektno-neizravno oporezivanje BiH (UINO), države, entiteta i Distrikta u pogledu doznačavanja i raspodjele prikupljenih prihoda.

Pravilnik o prikupljanju, sravnjenju, raspodjeli prihoda i izvještavju o prihodima za koje je odgovorna uprava za indirektno oporezivanje ("Službeni glasnik BiH", br. 18/2023) je propisano da UINO prikupljene prihode dnevno raspoređuje i doznačava na račune koje su otvorili korisnici prihoda, i to institucijama BiH u fiksnom iznosu i Brčko Distriktu BiH u skladu sa metodologijom propisanom Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda. Preostali iznos od prikupljenog prihoda, za entitete, doznačava se entitetima prema privremenim koeficijentima raspodjele sredstava sa Jedinstvenog računa za koji je odgovorna UIO, za koje koeficijente odluku donosi Upravni odbor UIO.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda Federacije Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik FBiH“, broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94,15 i 17/22) propisan je način raspodjele javnih prihoda Federacije Bosne i Hercegovine prema nižim nivoima. Pojedinačno učešće jedinica lokalne samouprave u raspodjeli prihoda koji pripadaju Federaciji BiH vrši se na osnovu formule koja se zasniva na sljedećim omjerima:

- 68% na osnovu broja stanovnika u jedinici lokalne samouprave;
- 5% na osnovu površine jedinice lokalne samouprave;
- 20% na osnovu broja učenika u osnovnom obrazovanju;
- 7% na osnovu nivoa razvijenosti općina, definisanog kroz indeks razvijenosti.

Indeks razvijenosti općina predstavlja odnos prihoda od poreza na promet i poreza na dohodak sa prosječnim federalnim prihodom od tih poreza po stanovniku. Koeficijenti u formuli se primjenjuju na broj stanovnika:

- ✓ Općine sa manje od 20% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,8.
- ✓ Općine sa manje od 40% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,5.
- ✓ Općine sa manje od 60% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,4.
- ✓ Općine sa manje od 80% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,2.

Prihodi po osnovu poreza na dohodak u skladu sa postojećim zakonskim rješenjima dijeli se na kantone i općine kantona. U Hercegovačko-neretvanskom kantonu se raspodjela vrši na način da 60,99 % pripada kantonu, dok 39,01% pripada općinama.

Zakon o porezima Hercegovačko-neretvanskog kantona ("Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona", br. 2/2009 i 3/2009 - ispr.) je propisao da porezi koji se plaćaju u skladu sa istim pripadaju Kantonu i lokalnim samoupravama u njegovom sastavu, a podrazumijevaju poreza na imovinu i porez na naslijeđe i poklon.

Tabela br. 7 – Pregled izvršenja budžeta Grada Konjica

Ekonom. kod.	Opis	OSTVARENI	OSTVARENI	OSTVARENI	OSTAVRENI	OSTAVRENI
		PRIHODI 2019	PRIHODI 2020	PRIHODI 2021	PRIHODI 2022	PRIHODI 2023
710000	POREZNI PRIHODI	6.708.580	5.807.006	7.271.922	8.259.669	8.506.351
720000	NEPOREZNI PRIHODI	7.148.555	5.430.911	7.181.839	6.664.828	7.648.359
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	2.360.648	3.389.621	2.305.947	3.820.828	4.516.519
770000	PRIHODI PO OSNOVU ZAOSTALIH OBAVEZA	0	0	0	31	0
810000	PRIMICI	460.828	94.127	706.444	0	0
	UKUPNO	16.678.611	14.721.665	17.466.152	18.745.356	20.671.229

U porezne prihode se ubrajaju prihodi po osnovu poreza koji se uplaćuju u budžet Grada Konjica po osnovu zakonskih propisa na svim nivoima vlasti. Obzirom da je na nivou Bosne i Hercegovine najveći iznos prihoda budžeta za sve nivoe vlasti od indirektnih poreza, tako se i u budžetu Grada Konjica u dijelu poreznih prihoda na prihode od indirektnih poreza odnosi 50,44% za 2023. godinu. Također, značajan udio u poreznim prihodima predstavljaju prihodi od poreza na dohodak kao i prihodi od imovine. Na povećanje prihoda od poreza na dohodak uticalo je povećanje prosječne plaće, a čiji je rast u velikoj mjeri bio vezan za usklađivanje sa inflacijom.

Prateći srednjoročne pretpostavke ključnih pokazatelja vezanih za tržište rada (očekivani porast broja zaposlenih i očekivani rast prosječne plate) baziranih na stabilizaciji inflacije i njenom značajnom smanjenju u periodu 2025. – 2027. godine, izvršeno je planiranje poreznih prihoda za period navedeni period godina pri čemu je predviđen blagi porast istih, uzimajući u obzir neizvjesnost u dijelu koji se odnosi na dešavanja na međunarodnom tržištu, a koja se reflektuju na tržište Bosne i Hercegovine.

Prihodi i primici u budžetu Grada Konjica

Grad Konjic je za period 2025-2027. godine predvidio prihode i primitke na način da su projekcije prihoda za isti prikazane sa blagim porastom, iz razloga neizvjesnosti u pogledu kretanja inflacije i dešavanja na međunarodnom, a samim tim i domaćem tržištu i mjerama koje će biti poduzete sa ciljem kontrole odnosno zaustavljanja iste na adekvatnom nivou.

Tabela br. 8: Sumarni pregled prihoda i primitaka

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE		PROJEKCIJA		
		2023	2024	2025	2026	2027
	I PRIHODI	20.671.229	26.157.000	26.970.000	27.670.000	28.270.000
710000	POREZNI PRIHODI	8.506.351	8.528.500	9.008.500	9.558.500	10.008.500
720000	NEPOREZNI PRIHODI	7.648.359	8.775.500	9.029.500	9.129.500	9.219.500
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	4.516.519	8.851.000	8.930.000	8.980.000	9.040.000
740000	KAPITALNI TRANSFERI	0	0	0	0	0
770000	PRIHODI PO OSNOVU ZAOSTALIH OBAVEZA	0	2.000	2.000	2.000	2.000
810000	II PRIMICI	0	1.530.000	1.530.000	1.530.000	1.530.000
	III VIŠAK PRIHODA IZ PRETHODNE GODINE		1.300.000			
	UKUPNO (I+II+III)	20.671.229	28.987.000	28.500.000	29.200.000	29.800.000

Iz prethodne tabele je vidljivo da je u 2023. godini izvršenje u pogledu prihoda koji pripadaju Gradu Konjicu bilo najveće u dijelu Poreznih prihoda koji čine 41,15%. U planu za 2024. godinu predviđeno je značajnije povećanje tekućih transfera koji se odnose za projekte kao i dijelu koji se odnosi na transfere putem Centra za socijalni rad u Konjicu kao budžetskog korisnika.

Tabela broj 9 je prikaz izvršenja budžeta za 2023. godinu u dijelu poreznih prihoda po vrstama sa planom budžeta za 2024. godinu, te projekcijama za period 2025-2027. godine.

Tabela br. 9 - Sumarni pregled poreznih prihoda

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE		PROJEKCIJA		
		2023	2024	2025	2026	2027
710000	POREZNI PRIHODI	8.506.351	8.528.500	9.008.500	9.558.500	10.008.500
711000	Porez na dobit od pojedinaca i preduzeća/poduzeca	770	1.500	1.500	1.500	1.500
713000	Porez na platu i radnu snagu(zaostale uplate)	3.524	3.500	3.500	3.500	3.500
714100	Porez na imovinu	1.246.797	1.250.000	1.300.000	1.350.000	1.400.000
715000	Domaći porezi na dobra i usluge(zaostale uplate)	194	2.000	2.000	2.000	2.000
716000	Porez na dohodak	2.963.795	2.850.000	3.000.000	3.100.000	3.200.000
717000	Prihodi od indirektnih/neizravnih poreza	4.291.050	4.420.000	4.700.000	5.100.000	5.400.000
719000	Ostali porezi	221	1.500	1.500	1.500	1.500

U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2025. – 2027. godine Grad Konjic je napravio projekcije u pogledu neporeznih prihoda, a koje su prikazane analitički u Tabeli broj 10:

Tabela br. 10 - Sumarni pregled neporeznih prihoda

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE		PROJEKCIJA		
		2023	2024	2025	2026	2027
720000	NEPOREZNI PRIHODI	7.648.359	8.775.500	9.029.500	9.129.500	9.219.500
721000	Prihodi od poduzet.aktivnosti, imovine i poz. kur.razlika	0	0	0	0	0
721100	Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finan-ih javnih instit.	713.182	710.000	710.000	710.000	710.000
721200	Ostali prihodi od imovine	53.535	15.000	15.000	15.000	15.000
721300	Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
721400	Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
721500	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	0	0	0	0
721600	Prihodi od privatizacije	0	0	0	0	0
722100	Administrativne takse/pristojbe	245.905	210.000	210.000	210.000	210.000
722200	Sudske takse/pristojbe	0	0	0	0	0
722300	Komunalne takse/pristojbe	557.418	490.000	490.000	490.000	490.000
722400	Ostale budžetske/proračunske naknade	5.229.130	6.625.000	6.850.000	6.900.000	6.950.000
722500	Naknade i takse po Federalnom zakonu i drugim propisima	599.697	508.500	519.500	539.500	559.500
722510	Naknada za predmejra i katastra	101.949	70.000	70.000	70.000	70.000
722520	Vodne naknade	0	0	0	0	0
722530	Cestovne naknade	185.137	175.000	175.000	175.000	175.000
722540	Naknade za korištenje šuma	0	0	0	0	0
722580	Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda	312.611	263.500	274.500	294.500	314.500
722590	Ostale naknade	0	0	0	0	0
722600	Prihodi od pružanja javnih usluga	0	2.000	20.000	20.000	20.000
722700	Neplanirane uplate - prihodi	246.242	210.000	210.000	240.000	260.000
723000	Novčane kazne	3.250	5.000	5.000	5.000	5.000

Od navedenih prihoda u Tabeli broj 10, najveći predviđeni iznosi prihoda se odnose na prihod od ostalih budžetskih naknada – Ekonomski kod 722400 koji čine oko 25,30% ukupnih prihoda budžeta,

odnosno oko 68,37% neporeznih prihoda. Analizom navedenog ekonomskog koda dolazi se do zaključka da je nosilac najvećeg iznosa prihod od naknade za korištenje hidroakumulacionog objekta izgrađenog na potopljenom području, koji prema izvršenju budžeta za 2023. godinu čini 87,20% prihoda tog ekonomskog koda. Analitički prikaz ekonomskog koda 722400 je vidljiv u Tabeli broj 11.

Tabela br. 11: Analitički prikaz ekonomskog koda 722400

<i>Konto</i>	<i>Opis</i>	<i>IZVRŠENJE</i> <i>2023</i>
722432	Naknade za osiguranje od požara	24.056
722433	Naknada za uređenje građevinskog zemljišta	53.506
722435	Naknada po osnovuprirodnih pogodnosti-Renta	207.515
722436	Naknade po osnovu tehničkog pregleda građevina	13.421
722437	Naknade za postupak legalizacije javnih površina i građevina	249,00
722443	Naknade za korištenje hidroakumulacionog objekta izgrađenog na potopljenom području	4.559.851
722449	Ostale općinske naknade	212.422
722461	Naknada za zauzimanje javnih površina	87.356
722463	Naknada za zakup jav.površ.od kafea,restorana,kioska i pijaca	70.753
Ukupno:		5.229.130

Finansiranje od viših nivoa, međunarodnih organizacija i ostalih subjekata u 2023. godini i u naredne tri godine prikazani su u tabeli prihoda i primitaka na poziciji 730000 – Tekuće potpore i grantovi, dok su predviđeni Kapitalni primici za navedeni period shodno očekivanjima prodaje stalnih sredstava u vlasništvu Grada Konjica.

Tabela br. 12 - Sumarni pregled tekućih transfera i kapitalnih primitaka

<i>Ekonom. kod.</i>	<i>Opis</i>	<i>IZVRŠENJE</i>	<i>PLAN</i>	<i>PROJEKCIJA</i>		
		<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>	<i>2026</i>	<i>2027</i>
<i>730000</i>	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	4.516.519	8.851.000	8.930.000	8.980.000	9.040.000
<i>731100</i>	<i>Primljeni tek.transferi od ino. Vlada i međunar.organizacija</i>	<i>0</i>	<i>125.000</i>	<i>125.000</i>	<i>125.000</i>	<i>125.000</i>
<i>732100</i>	<i>Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti</i>	<i>4.516.519</i>	<i>8.721.000</i>	<i>8.800.000</i>	<i>8.850.000</i>	<i>8.910.000</i>
<i>733100</i>	<i>Donacije</i>	<i>0</i>	<i>5.000</i>	<i>5.000</i>	<i>5.000</i>	<i>5.000</i>
<i>770000</i>	PRIHODI PO OSNOVU ZAOSTALIH OBAVEZA II PRIMICI	0	2.000	2.000	2.000	2.000
<i>810000</i>		<i>0</i>	<i>1.530.000</i>	<i>1.530.000</i>	<i>1.530.000</i>	<i>1.530.000</i>
<i>811000</i>	<i>Kapitalni primici</i>	<i>0</i>	<i>1.530.000</i>	<i>1.530.000</i>	<i>1.530.000</i>	<i>1.530.000</i>

Rashodi i izdaci u budžetu Grada Konjica

Rashodi i izdaci Grada Konjic za trogodišnji period planirani su za obavljanje osnovne djelatnosti u skladu sa zakonskim nadležnostima, kao i rashodi namjenjeni za ciljeve i projekte svih budžetskih korisnika.

Izvršenje rashodovne strane u 2023. godini je bilo u iznosu 21.664.674,00 KM.

U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2025. – 2027. godine Grad Konjic je napravio projekcije u pogledu rashoda i izdataka, a koje su prikazane u Tabeli broj 13:

Tabela br. 13: Pregled rashoda

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2023	2024	2025	2026	2027
	RASHODI	21.664.674	28.987.000	28.500.000	29.200.000	29.800.000
611000	Plate i naknade troškova zaposlenih	4.255.470	4.593.200	4.783.510	4.783.510	4.783.510
612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	395.722	404.746	424.983	424.983	424.983
613000	Izdaci za materijal i usluge	2.987.432	4.066.600	4.067.407	4.086.407	4.096.407
614000	Tekući transferi	7.062.148	9.559.589	9.595.100	9.680.100	9.760.100
615000	Kapitalni transferi	1.776.701	1.560.000	1.720.000	1.870.000	1.970.000
616000	Izdaci za kamate	279.499	290.000	290.000	290.000	290.000
821000	Nabavka stalnih sredstava	4.134.434	7.817.865	6.924.000	7.370.000	7.780.000
822000	Pozajmljivanje i učešće u dionicama	0	0	0	0	0
823000	Otplata duga	586.426	495.000	495.000	495.000	495.000
600000	Tekuća rezerva	186.842	200.000	200.000	200.000	200.000

Najveći planirani iznos rashoda je u odjeljku nabavke stalnih sredstava (ulaganje u infrastrukturu, građevine, objekte i opremu) i tekućih transfera.

U Tabeli broj 14 prikazane su projekcije vezane za tekuće transfere po ekonomskim kodovima.

Tabela br. 14 - Analitički pregled tekućih transfera

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2023	2024	2025	2026	2027
614000	IV TEKUĆI TRANSFERI	7.062.148	9.559.589	9.595.100	9.680.100	9.760.100
614100	Grantovi drugim nivoima/razinama vlasti	1.904.314	4.259.590	4.260.000	4.270.000	4.290.000
614200	Grantovi pojedincima	2.815.033	2.415.000	2.420.000	2.430.000	2.450.000
614300	Grantovi neprofitnim organizacijama	1.112.800	1.309.899	1.310.000	1.345.000	1.355.000
614400	Subvencije javnim preduzećima	824.432	1.220.100	1.250.100	1.280.100	1.310.100
614700	Tekuci transferi u inostranstvo/inozemstvo	260.000	200.000	200.000	200.000	200.000
614800	Ostali grantovi	145.569	155.000	155.000	155.000	155.000

Ekonomski kod 614000 – Tekući transferi i drugi tekući rashodi se uglavnom finansiraju iz budžeta Grada Konjica, a odnose se na sljedeće: transfere za sport, transfere za kulturne manifestacije i udruženja, transfere usmjerene za unapređenje kvaliteta života građana, izdatke za RVI, porodice šehida i poginulih boraca, isplate stipendija i nagrada, namjenske isplate Centra za socijalni rad na ime stalnih socijalnih pomoći prema korisnicima i namjenske doznake iz budžeta za jednokratne pomoći korisnicima, transfere za nevladine organizacije dodijeljene putem javnog poziva, transfere za parlamentarne subjekte, transfere za materijalne troškove škola, transfere za aktivnu politiku zapošljavanja, mlade i energetske efikasnost, okoliš, podsticaje poljoprivrednoj proizvodnji, tekuće transfere međunarodnim organizacijama, povrate pogrešno ili više uplaćenih sredstava, kao i izvršenje sudskih presuda i rješenja o izvršenju.

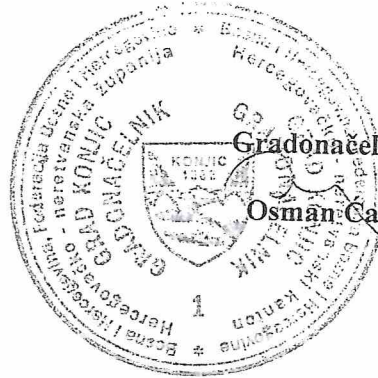
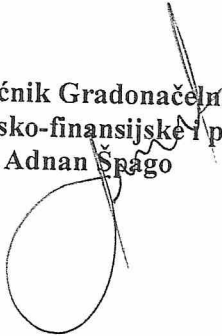
Za tekuće transfere za period 2024 - 2026. godine je predviđeno da će imati blagi porast za svaku narednu godinu.

Ekonomski kod 615000 - Kapitalni transferi je planiran u skladu sa kontnim planom koji je obavezujući za budžet i budžetske korisnike, te su na istom planirani kapitalni transferi pravnim licima, ustanovama, udruženjima, domaćim i međunarodnim organizacijama i dr. u svrhu nabavke i ulaganja u stalna sredstva, a koja će biti finansirana iz budžeta Grada Konjica.

Na ekonomskom kodu 820000 prikazani su izdaci za nabavku stalnih sredstava i otplate dugova. Izdaci za nabavku stalnih sredstava odnose se na ulaganja u građevine, putnu infrastrukturu i opremu.

Otplate dugova kao izdaci učestvuju u budžetu Grada Konjica za 2024. godinu u iznosu od 495.000,00 KM. Za period 2024.-2026. godine projektovani iznos otplate duga je na istom nivou kao i za 2024. godinu, uz napomenu da se zbog promjene EURIBOR-a i kretanja kamatnih stopa na međunarodnom nivou ne može tačno predvidjeti iznos rate i kamate na dospelje otplate kredita Evropske investicione banke.

Pomoćnik Gradonačelnika
Služba za ekonomsko-finansijske i pravne poslove
Adnan Spago

Gradonačelnik
Osmān Čatić

TABELA BR.1. PRIHODI

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2023	2024	2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7
		20.671.229	26.157.000	26.970.000	27.670.000	28.270.000
	I PRIHODI					
710000	POREZNI PRIHODI	8.506.351	8.528.500	9.008.500	9.558.500	10.008.500
711000	Porez na dobit od pojedinaca i preduzeća/poduzeca	770	1.500	1.500	1.500	1.500
713000	Porez na platu i radnu snagu(zaostale uplate)	3.524	3.500	3.500	3.500	3.500
714100	Porez na imovinu	1.246.797	1.250.000	1.300.000	1.350.000	1.400.000
715000	Domaći porezi na dobra i usluge(zaostale uplate)	194	2.000	2.000	2.000	2.000
716000	Porez na dohodak	2.963.795	2.850.000	3.000.000	3.100.000	3.200.000
717000	Prihodi od indirektnih/neizravnih poreza	4.291.050	4.420.000	4.700.000	5.100.000	5.400.000
719000	Ostali porezi	221	1.500	1.500	1.500	1.500
720000	NEPOREZNI PRIHODI	7.648.359	8.775.500	9.029.500	9.129.500	9.219.500
721000	Prihodi od poduzet aktivnosti, imovine i poz. kur.razlika	0	0	0	0	0
721100	Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finan-ih javnih instiit.	713.182	710.000	710.000	710.000	710.000
721200	Ostali prihodi od imovine	53.535	15.000	15.000	15.000	15.000
721300	Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
721400	Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
721500	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	0	0	0	0
721600	Prihodi od privatizacije	0	0	0	0	0
722100	Administrativne takse/pristojbe	245.905	210.000	210.000	210.000	210.000
722200	Sudske takse/pristojbe	0	0	0	0	0
722300	Komunalne takse/pristojbe	557.418	490.000	490.000	490.000	490.000
722400	Ostale budžetske/proračunske naknade	5.229.130	6.625.000	6.850.000	6.900.000	6.950.000
722500	Naknade i takse po Federalnom zakonu i drugim propisima	599.697	508.500	519.500	539.500	559.500
722510	Naknada za predmetra i katastra	101.949	70.000	70.000	70.000	70.000
722520	Vodne naknade	0	0	0	0	0
722530	Cestovne naknade	185.137	175.000	175.000	175.000	175.000
722540	Naknade za korištenje šuma	0	0	0	0	0
722580	Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda	312.611	263.500	274.500	294.500	314.500
722590	Ostale naknade	0	0	0	0	0
722600	Prihodi od pružanja javnih usluga	0	2.000	20.000	20.000	20.000
722700	Neplanirane uplate - prihodi	246.242	210.000	210.000	240.000	260.000
723000	Novčane kazne	3.250	5.000	5.000	5.000	5.000
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	4.516.519	8.851.000	8.930.000	8.980.000	9.040.000
731100	Primljeni tek transferi od ino. Vlada i međunar.organizacija	0	125.000	125.000	125.000	125.000
732100	Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	4.516.519	8.721.000	8.800.000	8.850.000	8.910.000
733100	Donacije	0	5.000	5.000	5.000	5.000
740000	KAPITALNI TRANSFERI	0	0	0	0	0
741100	Primljeni kapitalni transferi od inostranih Vlada	0	0	0	0	0
742100	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	0	0	0	0	0
742200	Kapitalni transferi iz nevladinih organizacija	0	0	0	0	0
770000	PRIHODI PO OSNOVU ZAOSTALIH OBAVEZA	0	2.000	2.000	2.000	2.000
810000	II PRIMICI	0	1.530.000	1.530.000	1.530.000	1.530.000
811000	Kapitalni primici	0	1.530.000	1.530.000	1.530.000	1.530.000
	III VIŠAK PRIHODA IZ PRETHODNE GODINE					
	UKUPNO (I+II+III)	20.671.229	28.987.000	28.500.000	29.200.000	29.800.000

TABELA BR.2. RASHODI

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2023	2024	2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7
	RASHODI (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII+IX+X+XI)	21.664.674	28.987.000	28.500.000	29.200.000	29.800.000
611000	I PLATE I NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIH	4.255.470	4.593.200	4.783.510	4.783.510	4.783.510
611100	Bruto plate i naknade plata	3.729.250	3.806.200	3.996.510	3.996.510	3.996.510
611200	Naknade troškova zaposlenih	526.220	787.000	787.000	787.000	787.000
612000	II DOPRINOSI POSLODAVCA I OSTALI DOPRINOSI	395.722	404.746	424.983	424.983	424.983
613000	III IZDACI ZA MATERIJAL I USLUGE	2.987.432	4.066.600	4.067.407	4.086.407	4.096.407
614000	IV TEKUĆI TRANSFERI	7.062.148	9.559.589	9.595.100	9.680.100	9.760.100
614100	Grantovi drugim nivoima/razinama vlasti	1.904.314	4.259.590	4.260.000	4.270.000	4.290.000
614200	Grantovi pojedincima	2.815.033	2.415.000	2.420.000	2.430.000	2.450.000
614300	Grantovi neprofitnim organizacijama	1.112.800	1.309.899	1.310.000	1.345.000	1.355.000
614400	Subvencije javnim preduzećima	824.432	1.220.100	1.250.100	1.280.100	1.310.100
614700	Tekuci transferi u inostranstvo/inozemstvo	260.000	200.000	200.000	200.000	200.000
614800	Ostali grantovi	145.569	155.000	155.000	155.000	155.000
615000	V KAPITALNI GRANTOVI	1.776.701	1.560.000	1.720.000	1.870.000	1.970.000
616000	VI IZDACI ZA KAMATE	279.499	290.000	290.000	290.000	290.000
821000	VII NABAVKA STALNIH SREDSTAVA	4.134.434	7.817.865	6.924.000	7.370.000	7.780.000
822000	VIII POZAJMLJIVANJE I UČEŠĆE U DIONICAMA	0	0	0	0	0
823000	IX OTPLATA DUGA	586.426	495.000	495.000	495.000	495.000
600000	X TEKUĆA REZERVA	186.842	200.000	200.000	200.000	200.000
	XI OSTALO					

TABELA BR.3. PLATE, DOPRINOSI I BROJ ZAPOSLENIH

OPIS	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
	2023	2024	2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6
Općine HNK/Ž					
Ukupne bruto plate i doprinosi	4.124.972	4.210.946	4.421.493	4.421.493	4.421.493
Ukupan broj zaposlenih u javnom sektoru	136	141	147	147	147
Prosječna mjesečna plata	30.331	29.865	31.358	31.358	31.358

